

Ester kitaby

Giriş

Ester kitabynda ýahudylaryň Purym baýramynyň şanly seneleriň hataryna goşulmagyna sebäp bolan wakalar beýan edilýär. Alymlaryň çaklamalaryna görä, bu taryhy wakalar Ýahuda ýurdunyň Pars şalygyna degişli bolan döwründe, bu şalygyň biziň eýýamymyzdan öň 331-nji ýylynda beýik serkerde Isgender Zülkarneýn tarapyndan basylyp alynmagyň öňüsyranda bolup geçýär.

Ýahudylar Pars şalygynda gaty az sanlydylar. Şonuň üçin-de, olar duşmanlaryna baştutanlyk edýän Haman tarapyndan ýok edilme howpy astynda ýaşaýardylar. Ýahudy Mordekaý öz gyzlygy Ester bilen kitabyň baş gahrymanlydyr. Ester öz gyzlygy we oňat gylyk-häsiýetleri bilen Pars patyşasynyň merhemetini gazanyp, şa aýaly bolýar. Patyşanyň aýallarynyň köp bolandygyna garamazdan, Ester onuň iň söýgüli aýalydy. Ester köşkte ýüpek geýip, bal iýse-de, öz halkynyň howp astynda ýaşaýandygyny unutmaýar. Ol elinde baryny edip, öz halkyny duşmanlarynyň hile-pirimlerinden halas edýär.

Kitap Hudaýyň adyny agzamazdan, Oňa doga-dileg edilmezden, ýahudy halkynyň duşmanlaryndan halas bolşuny beýan etmek bilen, Mukaddes Ýazgylaryň beýleki kitapларыndan tapawutlanýar. Emma Hudaýyň ady gönüden-göni agzalmasa-da, ýahudy Mordekaý we onuň gyzlygy Ester Hudaýyň buýrugyny berjaý edip, agyz bekleddiler. Şeýdip, olar tutuş ysraýyl halky üçin agyz bekleme we perýada degişli kada-kanunlary dikelddiler.

Mazmuny

Ester şa aýaly bolýar 1:1—2:23

Haman ýahudylary ýok etmegiň küýüne düşýär 3:1—5:14

Haman öldürilýär 6:1—7:10

Ýahudylar duşmanlaryny derbi-dagyn edýärler 8:1—10:3

1-nji bap

Kserks patyşa meýlis guraýar

¹ Bu waka Kserks patyşanyň döwründe bolup geçipdi. Kserks Hindistan bilen Efiopiýanyň aralygyndaky bir ýüz ýigrimi ýedi welaýatyň üstünden şalyk sürýärdi. ² Şol döwürde Kserks patyşa Suza galasyndaky tagtynda oturyp, ýurtda şalyk sürýärdi. ³ Patyşalygynyň üçünji ýylynda ol özüniň ähli begleri hem köşk emeldarlary üçin meýlis gurady. Meýlise Parsyň we Madaýyň harby ýolbaşçylary, han-begleri we welaýatlaryň häkimleri gatnaşdylar. ⁴ Ol ýüz segsen günläp patyşalygynyň egsilmez baýlyklaryny, öz belent mertebesini we şöhratyny görkezdi.

⁵ Şol günler geçenden soň, Suza galasynda baý-garyp diýmän bütin halk üçin köşgüň howlusyndaky bagda patyşa ýedi günläp meýlis gurady. ⁶ Howly ak we mawy reňkli perdeler bilen bezelendi, olar al gyrmyzy we nepis zygyr ýüplük bilen mermer sütünlerdäki kümüş halkajyklara berkidilendi. Altyn-kümüşden ýasalan kürsüler sadap, mermer we beýleki gymmatbaha daşlar bilen nagyşlanan ýanýodada goýlandy. ⁷ Şol ýere gelen adamlara biri-birinden üýtgeşik bolan altyn pyýalalarda patyşanyň baýlygyna laýyk şa şerabyndan boletinlikde berildi. ⁸ Şerap diýseň boldy. Patyşa myhmanlara isledikleriçe şeraby gaýgyrman bermekligi öz hyzmatkärlerine buýurdy. ⁹ Şa aýaly Waşty hem Kserks patyşanyň köşgünde aýallar üçin meýlis gurady.

Şa aýaly Waşty Kserks patyşanyň buýrugyna boýun egmeýär

¹⁰⁻¹¹ Meýlisiň ýedinji güni şerapdan serhoş bolan Kserks patyşa şa aýaly Waştynyň başyna şalyk täjini geýdirip, ony öz huzuryňa getirmeklerini köşkte hyzmat edýän ýedi agtasyna: Mehumana, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetara we Karkasa buýurdy. Ol bütin halka we beglere onuň gyzlygyny görkezmek isledi, çünki ol görmegeý aýalydy. ¹² Patyşanyň agtalary onuň buýrugyny şa aýaly

Waşta ýetirenlerinde, ol patyşanyň huzuryňa barmakdan boýun gaçyrdy. Muňa patyşanyň gaty gahary gelip, onuň kalbynda gazap ody lowlady.

¹³ Kanuny we höküm çykarylyşy oňat bilýän adamlardan maslahat soramak adat bolansoň, patyşa şol döwri oňat bilýän akyldarlardan maslahat sorady. ¹⁴ Olar patyşanyň iň ýakyn adamlary, onuň ýörite maslahatçylary, Parsyň we Madaýyň ýedi begi Karşena, Şetar, Admata, Tarşyş, Meres, Marsena hem-de Memukan dagylardy. Olar patyşanyň huzurynda iň beýik wezipeleri eýelediler. ¹⁵ Patyşa olardan: «Kserks patyşanyň agtalary arkaly beren tabşyrygyny ýerine ýetirmändigi üçin, şa aýaly Waşta kanuna görä nähili çäre görmeli?» diýip sorady. ¹⁶ Soňra Memukan patyşanyň we begleriň öňünde şeýle diýdi: «Şa aýaly Waşty diňe patyşa garşy däl-de, eýsem patyşa Kserksiň ähli welaýatlaryndaky hemme han-beglere we halka garşy gabahat iş etdi. ¹⁷ Çünki şa aýalyň bu hereketini ähli aýallar eşiderler, şunlukda, olar hem öz ärlerini kemsidip, olara ýigrenç bilen seredip başlarlar. Olar: „Kserks patyşa şa aýaly Waştynyň öz huzuryňa getirilmegini buýurdy, emma ol patyşanyň huzuryňa barmakdan boýun gaçyrdy“ diýerler. ¹⁸ Hut şol gününň özünde şa aýalyň bu hereketini eşiden Pars we Madaý begleriniň aýallary patyşanyň beglerine gulak asmazlar. Bu olarda ýigrenç, gahar-gazap döreder. ¹⁹ Eger patyşa oňlarsa, goý, ol bir perman çykarsyn. Şa aýaly Waşty mundan beýläk Kserks patyşanyň huzuryňa barmaly däl diýlip, parsalaryň we madaýlaryň kanunlaryna girizilsin we üýtgedilmesin. Şeýle hem, goý, patyşa Waştynyň şa aýallyk derejesini ondan gowurak başga birine bersin. ²⁰ Şeýdip, patyşanyň çykanan permany onuň bütin patyşalygynda yglan edilse, baýu-garyp ähli aýallar öz ärlerine hormat goýarlar». ²¹ Bu maslahat patyşanyň hem-de onuň begleriniň göwnünden turdy we patyşa edil Memukanyň aýdyşy ýaly hem etdi. ²² Ol her bir erkek öz öýüne hojaýyn bolsun diýip, her halka öz dilinde yglan edip, özüniň bütin patyşalygyndaky welaýatlara hersiniň öz ýazuwynda, öz dilinde hatlar ýollady.